

Clemens Kraft AS
Fridtjof Nansens plass 6
0160 OSLO

Vår dato: 11.12.2018
Vår ref.: 201702741-40
Arkiv: 312
Deres dato: 24.08.2018
Deres ref.:

Saksbehandler:
Eilif Brodtkorb

NVE gir tillatelse til planendring for Hellifossen kraftverk

NVE gir Clemens kraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til å flytte inntakssted og dam, og å endre vannveien for Hellifossen kraftverk. Endringene vil redusere projektkostnadene med ca. 5,3 Mkr.

Det forventes ikke betydelig negative konsekvenser på miljø, naturressurs eller samfunn sammenliknet med konsesjonsgitt løsning. Ulempene for allmenne interesser er etter vårt syn små. Det kan forventes en positiv konsekvens for reindriften og brukerinteressene.

Søknad

Plathes Eiendommer fikk konsesjon etter vannressursloven § 8 til bygging av Terråk småkraftverk 15.12.17, Bindal kommune i Nordland. Konsesjonen innebærer regulering av Nervatnet (HRV/LRV: 174,5/172,5) ved eksisterende dam og kraftverksinntak i nordre del av vannet. Konsesjonen ble overført til Clemens Kraft AS 6.11.2018 på gjeldende betingelser, men med nytt navn på kraftverket, Hellifossen kraftverk.

NVE mottok en planendringssøknad fra Clemens Kraft datert 24.8.2018, hvor de søker tillatelse etter vannressurslovens § 8 til å:

- Bygge ny dam ved Storsteinan, ca. 500 meter nedstrøms eksisterende dam ved Nervatnet, og heve vannspeilet nedstrøms Nervatnet med ca. 4,5 meter.
- Rive eksisterende dam ved Nervatnet.
- Flytte inntaket til nedstrøms tunnelen i Svartåsdalen.

På oppdrag fra Plathes Eiendommer har Sweco utarbeidet en rapport som vurderer konsekvenser av disse endringen for produksjon, miljø, naturressurser og samfunn.

NVE gjengir sammendraget fra søknaden:

«Etter en gjennomgang av prosjektet søkes det om å bygge en ny dam ved Storsteinan, heve vannspeilet oppstrøms dam til konsesjonsgitt HRV for Nervatnet, tunnel fra Storsteinan til Svartåsdalen og inntak nedstrøms tunnelen i Svartåsdalen.»

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Synlig endring fra konsesjonsgitt alternativ er ny dam ved Storsteinan og heving av magasinet mellom Nervatnet og Storsteinan, samt at det ikke vil bli inntakskonstruksjon i Nervatnet.

Endringen medfører en oppdemming av et noe større område, men ut over dette vil inngrepene ved inntaksområdet reduseres.

Planendringen vil medføre en økning i produksjon på 0,2 GWh og 6 naturhestekrefter. Endringen vil redusere utbyggingskostnaden med ca. 5,3 mill. NOK.

Det forventes ikke negativ konsekvens på miljø, naturressurs eller samfunn i forhold til konsesjonsgitte løsninger. Det kan forventes positiv endring knyttet til temaene reindrift og brukerinteresser.

Samlet vurdering av planendringen i forhold konsesjonsgitt alternativ for landskap og brukerinteresser er satt til svakt positiv.»

De omsøkte endringene fremgår av figur 1. Oppdemt areal som følge av flytting av dam og heving av vannspeil er beregnet til ca. 15 dekar (figur 2). Naturhestekraftgrunnlaget øker med 6 som følge av dette (totalt 280 nat.hk.)

Høring

Søknaden ble sendt på begrenset høring 7.9.2018 til dem som uttalte seg til den konsesjonsgitte søknaden og lagt ut på hjemmesiden til Bindal kommune.

NVE har mottatt uttalelser fra Bindal kommune, Fylkesmannen i Nordland, Bindal kraftlag, Terråk jeger og Fiskeforening, Terråk idrettslag og Voengel Njaarke reinbeitedistrikt:

Bindal kommune påpeker i brev av 28.9.2018 at opprinnelig tillatelse for utbygging av Terråkvassdraget til NTE inneholdt en rekke avbøtende tiltak, hvor enkelte nå ikke er med. Det gjelder ulike tiltak for reindriften og et årlig beløp til kommunen på 50.000 for opphjelptil fisk/vilt og friluftsliv.

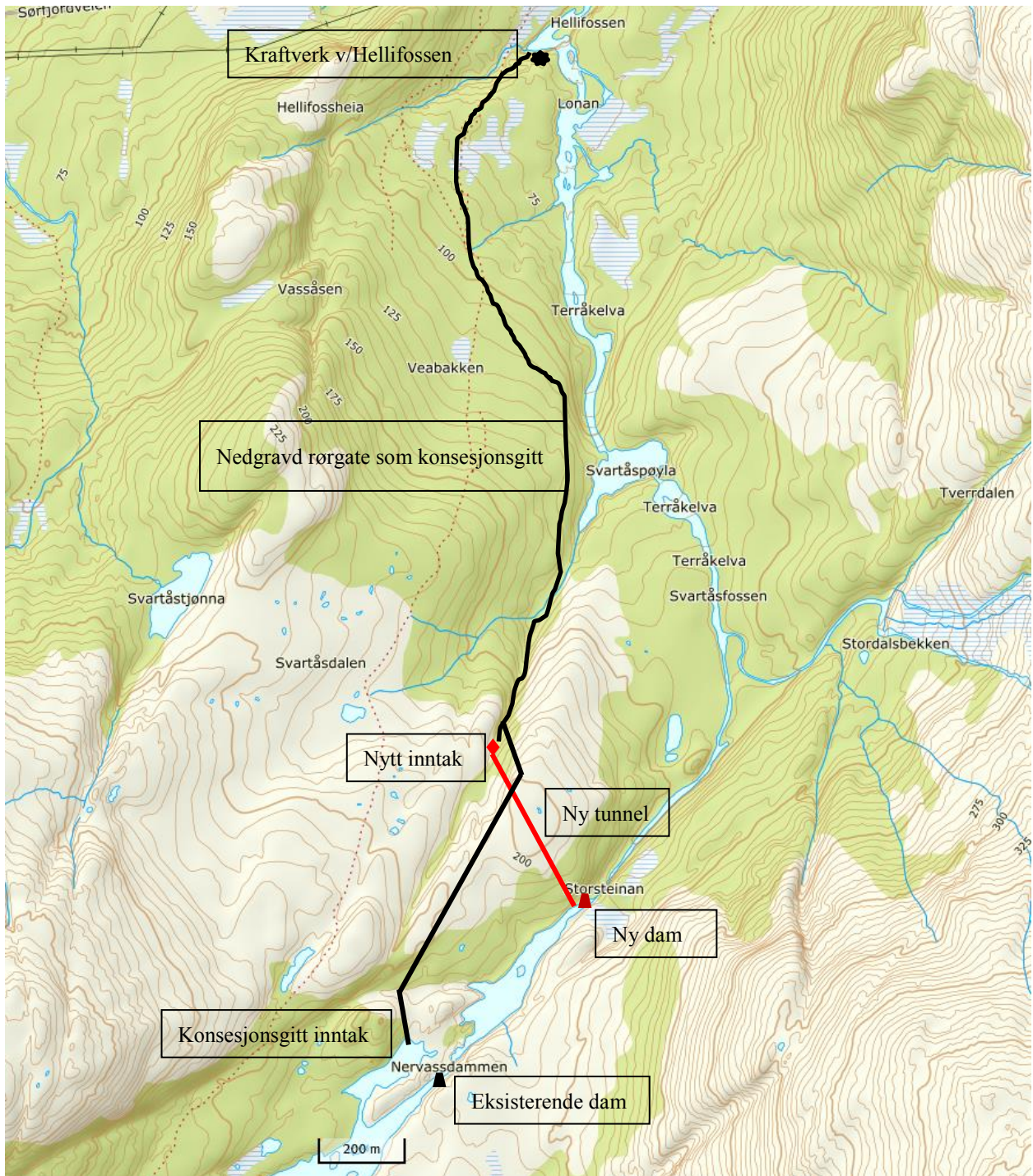
Kommunen påpeker at Terråkmarka er et viktig regionalt friluftsområde. Det er viktig at det fastsettes avbøtende tiltak for å sikre friluftsliv- og reindriftsinteressene i forbindelse med godkjenning av planendringssøknaden. Broer og båtdrag nevnes som avbøtende tiltak.

Fylkesmannen i Nordland har ingen vesentlige merknader til omsøkte planendring, men viser til tidligere uttalelse av 28.06.17.

Bindal kraftlag meddeler i brev av 22.8.2018 at de er positive til planendringene. Plassering av inntaket i Svartåsdalen vil gjøre tilkomsten enklere og vedlikeholdsarbeidet sikrere da inntaket er flyttet bort fra selve vannstrengen.

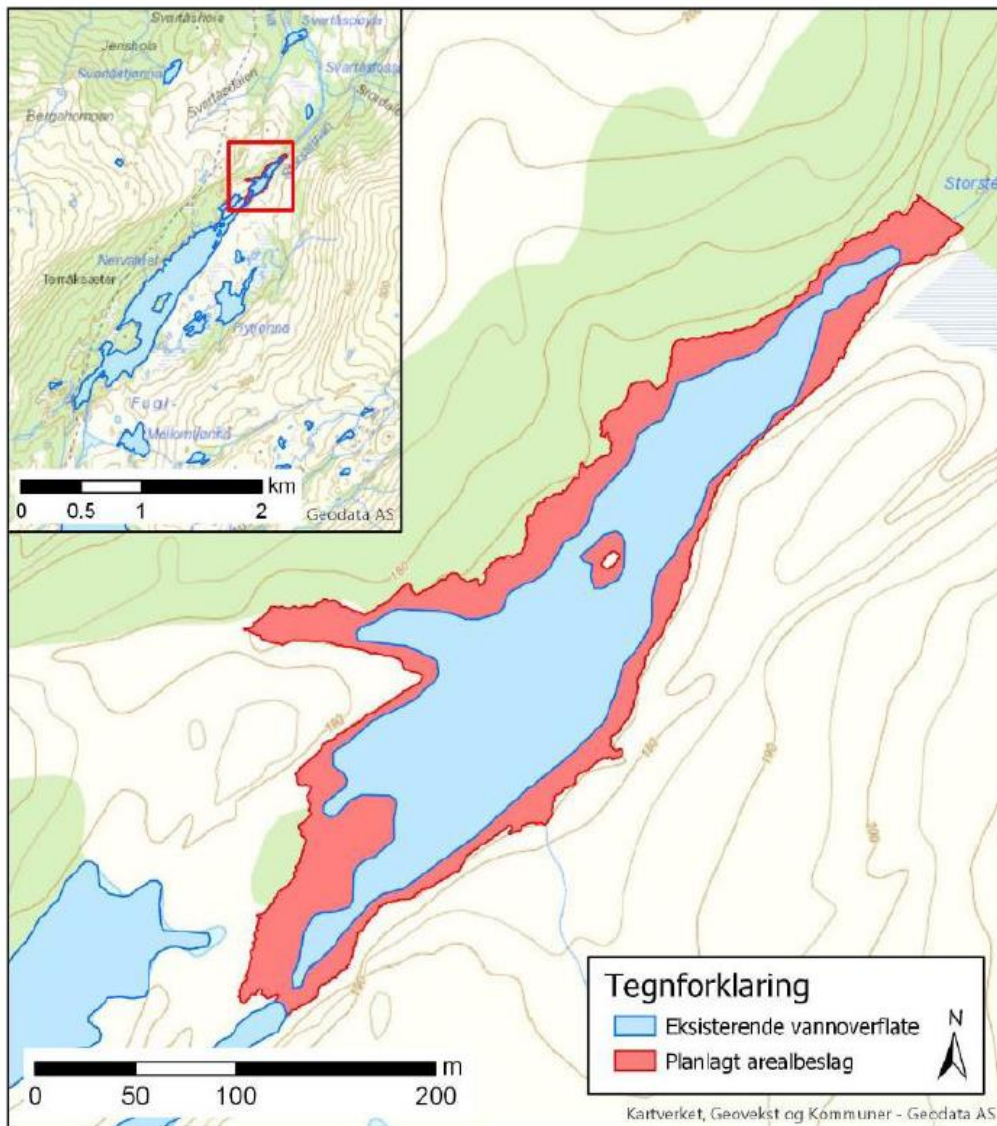
Voengel Njaarke reinbeitedistrikt skriver i e-post datert 14.8.2018 at de er positive til planendringene. De viser til at det er lagt opp til at reinbeitedistriktet kan benytte dammen til overfart med snøscooter og ATV. De tar forbehold om at flytting av dam ikke fører til økte problemer med usikker is og strømninger.

Terråk Idrettslag skriver i brev av 28.9.2018 stiller oss bak forslaget fra Terråk jeger og fisk om ny bru over Tverråa.

Figur 1. Planendring er vist med rødt. Konsesjonsgitt løsning er vist med svart.

Figur 2. Oppdemmet areal (ca. 15 dekar) ved flytting av dam. (Kilde: Planendringssøknad)

Terråk jeger og fiskeforening (27.9.2018) har følgende krav til tiltak ved en ev. planendring:

1. Det må bygges permanent båtstø/ båtdrag/ lunnbru i Mellomvatnet og i Nervatnet med vinsj for båtøpptrekk. Lunnbrua må dekke hele tørrleggingssonen og opp til godt over HRV.
2. Brua over Terråkelva like ovenfor Hellifossen må oppgraderes/ restaureres.
3. Det må bygges ny bru over Tverråa i sørvestlig ende av Nervatnet (der det er bru i dag). Brua må oppjusteres slik at den kan benyttes av tråkkemaskin/ løypeleggermaskin.
4. Utbygger må i hele konsesjonstiden opprettholde og vedlikeholde de nevnte tiltak i pkt. 1- 3.
5. Vi forutsetter videre at ingen steindeponi etableres, og at steinmassene blir benyttet til samfunnsnyttige formål. Derav er det behov for en utbedring av parkeringsplassen ved Fallbekkvatnet for innfarten til Terråmarka sommer som vinter.

Høringsuttalelsen ble forelagt Clemens Kraft som hadde følgende kommentarer:

«Vi konstaterer at reindriften, lokal hytteeier og grunneier er positive til planendringen, og at ingen høringsuttalelser er negative.

For uttalelser som går på prosjektet generelt og som ikke blir påvirket av planendringen viser vi til vassdragskonsesjon med konsesjonsbetingelser gitt av NVE 15.12.2017 (ref: 201702741-15) og bakgrunn for vedtak 15.12.2017 (Ref: 201702741-15). Utbyggingen vil skje iht. til disse forutsetningene.

I avtalen mellom Plahtes Eiendommer og Terråk jeger og fiskeforening (TJFF) står det: På tross av at leiebeløpet i avtalen er symbolsk i forhold til markedspris, er avtalen å oppfatte som en vanlig kommersiell leieavtale som ikke gir rettigheter utover avtalens varighet og innhold. På lik linje med tidligere inngåtte leieavtaler, gir ikke avtalen grunnlag for hevd. Rent juridisk er TJFF likestilt med andre leietakere hos Plahtes Eiendommer. Et krav om tiltak må i så fall skyldes at det vil bli et misforhold mellom leiesum og produkt. Foreningen leier jakt og/eller fiske på ca. 180.000 dekar for den symbolske sum av kr 10.000/år. Vi mener at TJFF ikke har krav på kompenserende tiltak relatert til deres utøvelse av jakt og fiske. Når dette er sagt, er vi positive til å gjennomføre tiltak som opprettholder og forbedrer kvaliteten på jakt, fiske og friluftsliv i Terråkmarka.

Høringsuttalelsene peker i stor grad på tiltak som ønskes utført som kompensasjon for bygging av Hellifossen kraftverk og ikke som en følge av endringsmeldingen.

Terråk jeger- og fiskeforening skriver i sin uttalelse at de er uenige i at usikkerheten ikke vil bli påvirket ved utbygging ift. dagens situasjon. Det er riktig. Usikkerheten i regulerte vassdrag vil bli påvirket, men planendringen vil påvirke usikkerheten på de nevnte punktene svakt positivt da det vil bli mindre vannstrøm inn i sundet mot det opprinnelig planlagte inntaket.

Planlagte tiltak for å kompensere for ulemper som følge av flytting av inntaket:

Ved lav vannføring er det i dag mulig å krysse demningen ved Nervatnet til fots. Grunnet topografi, er det ikke mulig å krysse for reinsdyr eller med snøskuter. Det er planlagt bygget bro ved Storsteinan. Denne broen vil bli bygget slik at den kan krysses av mennesker og dyr, samt med snøskuter. Vi mener en slik bro kompenserer for allmenhetens ulemper ved at krysning ved Nervatndemningen blir vanskeligere.

Planlagte tiltak for å kompensere for ulemper som følge av Hellifossen kraftverk:

Som en del av avtalen med reindriften er det i tillegg planlagt bygget to broer høyere opp i vassdraget:

- Bro ved Mellavatn: Broen vil sannsynligvis bli bygget på eksisterende demning ved Mellavatn.*
- Bro ved Sørvatnet: Da TJFF bygget hytten «Sørvassbu» ved Sørvatnet, inngikk reindriften og foreningen avtale om at det skulle bygges bro ved Sørvatnets utløp som kompensasjon. Broen ble aldri bygget og er derfor tatt inn som et kompenserende tiltak for kraftverket.*

TJFF foreslår at det bygges lundbroer ved Nervatnet og Mellavatnet. Vi synes dette er gode forslag som vi vil følge. Lundbroene vil bli bygget slik at alle brukere av vassdraget kan benytte de. Det forutsettes at TJFF står for vedlikehold av disse.

Det er også avtalt andre kompenserende tiltak for reindriften, samt at man vil sikre en god løsning for kommunens drikkevannsforsyning.

I høringsuttalelsene fremkommer det ønske om reparasjon og vedlikehold av bro på oversiden av Hellifossen. Broen er eiet og vedlikeholdes av TJFF. Kraftutbyggingen vil føre til redusert vannføring i denne del av elven, og vi kan ikke se at kraftverket medfører ulemper som tilsier at utbygging skal overta renovering og eller vedlikehold av denne broen.

Idrettslaget ber om at bro over Tverråa blir erstattet med ny bro som tåler deres tråkkemaskin for skispor på 3,5 tonn. Denne bekken er ikke påvirket av kraftverket, og vi kan ikke se at kraftverket gir ulemper for tråkkemaskinen til idrettslaget. Vi mener derfor at en slik bro ikke skal inkluderes som kompensierende tiltak.»

NVEs vurdering

Planendringen vil føre til reduserte utbyggingskostnader og vil derfor øke lønnsomheten i prosjektet. Samtidig viser fagutredningen at planendringen vil medføre en svak bedring for temaene landskap og brukerinteresser. NVE har ikke gjort egne vurderinger av økonomien i prosjektet, men vi slutter oss til at anlegget trolig er billigere å bygge som følge av kortere tunnel.

Siden slukeevnen og minstevannføringen er den samme som konsesjonsgitt vil planendringen ikke føre til vesentlige endringer i dager uten produksjon eller dager med overløp.

Landskap

NVE kan ikke se at planendringen vil føre til inngrep som vil gi en vesentlig tilleggsbelastning på landskapet sammenlignet med de opprinnelige planene. Det må bygges ny dam ved Storsteinan. Dette vil bli en ca. 5 meter høy platedam. Ny dam vil være et nytt landskapselement, men samtidig fjernes gammel dam. En ny dam ved Storsteinen vil heve vannspeilet i kulpen oppstrøms dammen med ca. 4,5 meter. Dette vil føre til at et noe større område enn i dag vil bli neddemt. Sidene i denne kulpen er bratte med lite vegetasjon og det er synlig tegn på isskuring. Nytt oppdemt areal vil derfor etter vårt syn ikke redusere naturverdiene i området i stor grad.

Inntakskonstruksjon vil bli flyttet fra Nervatnet og plasseres nedstrøms tunnelen i Svartåsdalen. Dette området er iht. gjeldende konsesjon planlagt område for massedeponi og består i dag av delvis kratt/skog og steiner. Det vil bli en trykkløs tunnel fra kulpen ved Storsteinan og til dette punktet. Flytting av inntaket vil redusere landskapsvirkningene i Nervatnet, men gi landskapsvirkninger i forbindelse med nytt inntak i Svartåsdalen.

Friluftsliv

En fjerning av den gamle dammen i Nervatnet og oppdemming med ny dam vil føre til at området ned mot Storsteinen kan nå direkte med båt. Flytting av inntaket fra nordenden anses å være positivt for hytteiere i det området, som benytter området til bading.

Isforhold

Isforholdene vil etter vårt syn ikke endre seg vesentlig med planendringen. Generelt vil en regulering medføre dårligere isforhold ved inntak og sund. Inntak ved Storsteinen vil gi usikker is, men siden det allerede er usikker is i utløpsområdet av kulpen vil bygging av inntaket her ikke medføre en vesentlig økning på området som får usikker is. Gjeldende konsesjon har vilkår som skal sikre merking av områder med usikker is.

Forholdet til naturmangfoldloven

Det har ikke kommet nye opplysninger om naturmangfoldet i saken. Søknaden har vært på høring hos lokale og regionale myndigheter uten at det har kommet opp nye momenter i saken. Kunnskapen om

naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt frem i de opprinnelige planene, endringssøknaden, høringsuttalelse samt NVEs egne erfaringer. Etter NVEs vurdering er planendringen tilstrekkelig opplyst til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at kunnskapsgrunnlaget er godt nok utredet, jf. naturmangfoldloven § 8. Etter vårt syn vil planendringene ikke være i konflikt med naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Avbøtende tiltak

Det er foreslått en rekke avbøtende tiltak i høringsuttalelsene. NVE er enig med tiltakshaver at mange av tiltakene ønskes utført som kompensasjon for bygging av Hellifossen kraftverk, og ikke som en følge av selve planendringen. Vi viser i den forbindelse til konsesjonen for Hellifossen og vurderingene der knyttet til avbøtende tiltak. Vi forutsetter at tiltakshaver forholder seg til gjeldende konsesjon og de avbøtende tiltakene som ble lagt til grunn for vedtaket, jf. konsesjonsbetingelser og bakgrunn for vedtak 15.12.2017 (Ref: 201702741-15).

Vi forutsetter videre at tiltakshaver, som de selv har skissert, etablerer en bro nedstrøms ny dam ved Storsteinan som sikrer allmenheten og reindrifta en sikker passasje over elven. Krav om andre broer, vedlikehold av broer osv. anser vi å være av privatrettslig karakter som må finne sin løsning gjennom avtaler partene imellom.

Vi registrerer at forslaget om etablering av lundbroer (type båtdrag) ved Nervatnet og Mellavatnet vil bli tatt til følge av tiltakshaver. Lundbroene vil ifølge Clemens Kraft bli bygget slik at alle brukere av vassdraget kan benytte de.

NVE er kjent med at det foreligger en privatrettslig avtale datert 31.1.2018 mellom reinbeitedistriktet og grunneier Plahte som omhandler en rekke avbøtende tiltak for reindriften.

I forbindelse med heving av vannspeilet forutsetter NVE at ny reguleringszone ryddes.

Figur 3 Damsted ved Storsteinan. Eksisterende demning i Nervatnet ses øverst på bildet.

Figur 4. Dam Nervatnet som etter planen skal fjernes.

NVEs konklusjon

NVE gir Clemens Kraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til flytte inntakssted, bygge ny dam, og endre vannveien for Hellifossen kraftverk i tråd med planen i søknad av 24.8.2018. Planendringen vil redusere kostnadene med 5,3 Mkr. Endringene forventes ikke å medføre vesentlige negative virkninger for miljø, naturressurs eller samfunn sammenliknet med konsesjonsgitte løsning. Derimot kan det forventes positiv endring knyttet til temaene reindrift og brukerinteresser.

Øvrige vilkår i konsesjon av 15.12.2017, med tilhørende merknader, forblir uendret.

Klageadgang

Dere kan klage på denne avgjørelsen til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunktet underretningen er kommet fram til partene, jmfør forvaltningslovens kapittel VI. Klageretten er begrenset til parter (grunneiere, rettighetshavere og konsesjonssøker) og andre med rettslig klageinteresse (hovedsakelig organisasjoner som representerer berørte interesser).

En klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Rune Flatby
direktør

Carsten Stig Jensen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

Bindal kommune
BINDAL KRAFTLAG SA
Fylkesmannen i Nordland
Kappfjell / Bindal / Kolbotn / Voengelh Njaarke reinbeitedistrikt - Reinbeitedistrikt 18, Nordland
Plahtes Eiendommer
Terråk jeger- og fiskerforening